GENERALINIO ADVOKATO
MELCHIOR WATHELET IŠVADA,
pateikta 2013 m. liepos 11 d.[1]

Byla C-391/12

RLvS Verlagsgesellschaft mbH
prieš
Stuttgarter Wochenblatt GmbH

(Bundesgerichtshof (Vokietija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Vartotojų apsauga — Nesąžininga komercinė veikla — Klaidinantis informacijos neatskleidimas reklaminiuose reportažuose — Valstybės narės teisės aktai, kuriais draudžiamas bet koks paskelbimas už atlyginimą be nuorodos „skelbimas“ („Anzeige“)“

I – Įžanga

1. Prašyme priimti prejudicinį sprendimą *Bundesgerichtshof* (Vokietija) Teisingumo Teismui pateikia klausimą dėl Direktyvos 2005/29/EB[2] 7 straipsnio ir jos I priedo 11 punkto aiškinimo.

2. 2012 m. rugpjūčio 22 d. minėtas prašymas buvo pateiktas Teisingumo Teismui nagrinėjant *RLvS Verlagesgesellschaft mbH* (toliau – *RLvS*) ir *Stuttgarter Wochenblatt GmbH* (toliau – *Stuttgarter Wochenblatt*) ginčą dėl galimybės, vadovaujantis 1964 m. sausio 14 d. Badeno-Viurtembergo regioninio spaudos įstatymo (*Landespressegesetz Baden-Württemberg*; toliau – Regioninis spaudos įstatymas) 10 straipsniu, uždrausti laikraštyje skelbti arba nurodyti skelbti straipsnius už atlyginimą be nuorodos „skelbimas“ („Anzeige“).

3. Šiuo klausimu Teisingumo Teismo prašoma išnagrinėti Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva atlikto suderinimo apimtį nesąžiningos veiklos srityje ir galimybę valstybėms narėms nustatyti griežtesnes nei Sąjungos teisės nuostatas, jeigu jomis siekiama užtikrinti didesnę vartotojų apsaugą arba kitų bendrojo intereso tikslų, pavyzdžiui, apsaugoti pagrindinę laisvę. Vokietijos vyriausybės teigimu, šioje byloje tai yra žiniasklaidos laisvė ir pliuralizmas (įtvirtinti Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 11 straipsnio 2 dalyje).

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu vidaus rinkoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 84/450/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 97/7/EB, 98/27/EB bei 2002/65/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 („Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva“) (OL L 149, p. 22).

II – Teisinis pagrindas

A – *Sąjungos teisė*

4. Pagal Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos 2 straipsnio d punktą „nesąžininga įmonių komercinė veikla vartotojų atžvilgiu“ apibrėžiama kaip „bet kuris prekybininko atliekamas veiksmas, neveikimas, elgesys arba pareiškimas, komercinis pranešimas, įskaitant reklamą ir prekybą, tiesiogiai susijęs su produkto pirkimo skatinimu, pardavimu arba tiekimu vartotojams“.

5. Vadovaujantis Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos 3 straipsnio 1 dalimi, ji „taikoma nesąžiningai įmonių komercinei veiklai vartotojų atžvilgiu, kaip nustatyta šios direktyvos 5 straipsnyje, prieš ir po komercinio sandorio dėl produkto sudarymo“. Vis dėlto pagal šios direktyvos 3 straipsnio 5 dalį „šešių [šešerių] metų laikotarpiu, prasidedančiu nuo 2007 m. birželio 12 d., valstybės narės šia direktyva suderintoje srityje gali toliau taikyti nacionalines nuostatas, kurios yra griežtesnės arba labiau norminančios nei ši direktyva ir kurios įgyvendina direktyvas su minimalaus suderinimo sąlygomis. Šios priemonės turi iš esmės užtikrinti, kad vartotojai yra tinkamai saugomi nuo nesąžiningos komercinės veiklos, ir būti proporcingos siekiamam tikslui. Šios direktyvos 18 straipsnyje nurodyta peržiūra gali, jeigu manoma, kad tai reikalinga, apimti pasiūlymą pratęsti šią leidžiančią nukrypti nuostatą ilgesniam ribotam laikotarpiui“.

6. Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos 3 straipsnio 8 dalyje numatyta dar viena išlyga, pagal kurią direktyva „nepažeidžia įsisteigimo sąlygų arba leidimų išdavimo tvarkos, arba etinių elgesio kodeksų arba kitų konkrečių taisyklių, reglamentuojančių reguliuojamas profesijas, kad būtų palaikyti aukšti profesinio sąžiningumo standartai, kuriuos, nepažeisdamos Bendrijos teisės, valstybės narės gali nustatyti specialistams“.

7. Pagal minėtos direktyvos 4 straipsnį „valstybės narės dėl šia direktyva derinamai sričiai priskiriamų priežasčių neapriboja nei laisvės teikti paslaugas, nei laisvo prekių judėjimo“.

8. Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos 5 straipsnyje „Nesąžiningos komercinės veiklos draudimas“ nustatyta:

„1. Nesąžininga komercinė veikla draudžiama.

2. Komercinė veikla yra nesąžininga, jeigu:

a) prieštarauja profesinio atidumo reikalavimams

ir

b) iš esmės iškreipia arba gali iš esmės iškreipti vidutinio vartotojo, kurį produktas pasiekia arba kuriam yra skirtas, arba, kai komercinė veikla nukreipta į tam tikrą vartotojų grupę, vidutinio grupės nario ekonominį elgesį siūlomo produkto atžvilgiu.

<...>

5. Tokios komercinės veiklos, kuri bet kuriomis aplinkybėmis laikoma nesąžininga, sąrašas pateikiamas I priede. Šis sąrašas galioja visose valstybėse narėse, ir jį galima keisti tik peržiūrint šią direktyvą.“

9. Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos 7 straipsnio „Klaidinantis informacijos neatskleidimas“ 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Komercinė veikla laikoma klaidinančia, jeigu toje faktinėje situacijoje, atsižvelgiant į visus jos ypatumus ir aplinkybes bei komunikacijos priemonių ribotumą, ją vykdant neatskleidžiama esminė informacija, kuri vidutiniam vartotojui reikalinga tam, kad jis toje situacijoje galėtų priimti informacija paremtą sprendimą dėl sandorio, ir tuo vidutinis vartotojas skatinamas arba gali būti paskatintas priimti tokį sprendimą dėl sandorio, kurio jis kitomis aplinkybėms nebūtų priėmęs.

2. Klaidinančiu informacijos neatskleidimu, atsižvelgiant į 1 dalyje numatytus klausimus, taip pat laikomas prekybininko vykdomas 1 dalyje nurodytos esminės informacijos nuslėpimas arba jos pateikimas neaiškiai, neįskaitomai, dviprasmiškai ar ne laiku, arba komercinės veiklos komercinio tikslo, jeigu jis neaiškus iš konteksto, nenurodymas, ir kai dėl to abiem atvejais vidutinis vartotojas paskatinamas arba gali būti paskatintas priimti tokį sprendimą dėl sandorio, kurio kitomis aplinkybėms jis nebūtų priėmęs.“

10. Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos I priedo „Komercinė veikla, kuri bet kuriomis aplinkybėmis laikoma nesąžininga“ 11 punkte „Klaidinančia komercine veikla“ pripažįstamas „redakcinės skilties naudojimas reklamuojant produktą žiniasklaidoje, kai prekybininkas sumokėjo už reklamą, aiškiai nepažymint to turinyje ar vaizdinėmis arba garsinėmis priemonėmis, kurias vartotojas galėtų aiškiai atpažinti ([reklaminis reportažas,] angl. *advertorial*). Tai, kas paminėta, [ši nuostata] nepažeidžia Tarybos direktyvos 89/552/EEB[3] nuostatų“.

B – *Vokietijos teisė*

11. Regioninio spaudos įstatymo 10 straipsnyje numatyta:

„Straipsnio už atlyginimą žymėjimas

Laikraščio redaktorius arba atsakingas asmuo (kaip tai suprantama pagal 8 straipsnio 2 dalies ketvirtą sakinį), gaunantis arba prašantis atlyginimo už straipsnį arba gavęs patikinimą dėl tokio atlyginimo, privalo aiškiai pažymėti šį straipsnį nuoroda „skelbimas“, kai straipsnio išdėstymas ir koncepcija bendrai neatskleidžia jo reklaminio pobūdžio.“

12. Vokietijos federalinio įstatymo kovai su nesąžininga konkurencija (*Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb*) 3 straipsnyje numatyta:

„3 straipsnis:

Nesąžiningos komercinės veiklos draudimas

1. Nesąžininga komercinė veikla yra draudžiama, jei ji gali gerokai pažeisti konkurentų, vartotojų arba kitų rinkos dalyvių interesus.

2. Komercinė veikla vartotojų atžvilgiu visada yra draudžiama, kai ji neatitinka prekybininkui keliamų profesinio atidumo reikalavimų ir smarkiai paveikia vartotojo gebėjimą priimti informacija paremtą sprendimą bei paskatina jį priimti tokį ekonominį sprendimą, kurio jis kitomis aplinkybėmis nebūtų priėmęs. Komercinė veikla vertinama vidutinio vartotojo arba, kai ji nukreipta į tam tikrą vartotojų grupę, vidutinio grupės nario atžvilgiu. <...>.

3 — 1989 m. spalio 3 d. Tarybos direktyva dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų nuostatų, susijusių su televizijos programų transliavimu, derinimo (OL L 298, p. 23; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 224).

3. Šio įstatymo priede nurodyta komercinė veikla vartotojų atžvilgiu visada yra draudžiama.

Vadovaujantis Federalinio įstatymo kovai su nesąžininga konkurencija 4 straipsnio 3 ir 11 punktais, „nesąžiningą veiklą vykdo subjektas, be kita ko, <...> slepiantis komercinės veiklos reklaminį pobūdį arba <...> pažeidžiantis teisės nuostatą, kuria taip pat siekiama reguliuoti veiklą rinkoje rinkos dalyvių naudai.“

13. Federalinio įstatymo kovai su nesąžininga konkurencija 3 straipsnio 3 dalyje nurodyto priedo 11 punkte neteisėta veikla, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį, pripažįstamas „redakcinės skilties naudojimas reklamuojant produktą, kai prekybininkas sumokėjo už reklamą, bet aiškiai nepažymėjo to turinyje ar vaizdinėmis arba garsinėmis priemonėmis (reklaminis reportažas)“.

III – Pagrindinės bylos faktinės aplinkybės ir prejudicinis klausimas

14. *Stuttgarter Wochenblatt* leidžia to paties pavadinimo savaitraštį, o Štutgarte (Vokietija) įsteigta *RLvS* leidžia reklaminių skelbimų leidinį GOOD NEWS. Šio leidinio 2009 m. birželio mėn. numeryje *RLvS* paskelbė du straipsnius, už kuriuos iš rėmėjų gavo atlygį.

15. Pirmasis iš minėtų dviejų straipsnių publikuotas atitinkamame puslapyje esančioje rubrikoje „GOOD NEWS Prominent“ su antrašte „VfB Vip-Geflüster“ („Gandai apie *VfB* apsilankiusius asmenis“) ir užima tris ketvirtadalius puslapio. Šiame straipsnyje su fotografijomis pateikiamas reportažas apie asmenis, apsilankiusius Vokietijos futbolo čempionato baigiamosiose sezono rungtynėse, kuriose žaidė *VfB Stuttgart* klubas. Tarp straipsnio antraštinio teksto su trumpa įžanga ir pagrindinės straipsnio dalies, kurioje pateikiama ir 19 fotografijų, nurodyta, jog straipsnį finansavo tretieji asmenys. Šioje nuorodoje iš tikrųjų galima matyti užrašą „Sponsored by“ („rėmėjas“) ir šalia jo esantį grafiškai išskirtą įmonės pavadinimą „Scharr“. Puslapio paskutiniame ketvirtyje po straipsniu pateikiamas skelbimas su nuoroda „skelbimas“, kuris nuo minėto straipsnio atskirtas ištisine linija. Šiame skelbime informuojama, kad buvo pradėti *Mercedes-Benz Arena* rekonstravimo darbai, ir pateikiama produkto „Scharr Bio Heizöl“, kurį siūlo įsigyti aptariamo straipsnio rėmėjas, reklama.

16. Kitame laikraščio puslapyje esantis antrasis straipsnis „Heute: LEIPZIG“ („Šiandien: Leipcigas“), išspausdintas rubrikoje „Wohin Stuttgarter Verreisen“, yra vienas iš „destinations des Stuttgartois“ („Štutgarto gyventojų maršrutai“) serijos straipsnių, o jo paties pavadinimas yra „Heute: Leipzig“. Šiame straipsnyje, užimančiame septynias aštuntąsias puslapio, glaustai pristatomas Leipcigo miestas (Vokietija). Šalia straipsnio antraštės taip pat pateikiama nuoroda „Sponsored by“ ir grafiškai išskirtas šiam straipsniui finansinę paramą suteikusios įmonės, šiuo atveju – *Germanwings*, pavadinimas. Be to, puslapio dešiniajame apatiniame kampe pateikiamas *Germanwings* reklaminis skelbimas, kuris taip pat atskirtas nuo straipsnio ištisine linija ir pažymėtas nuoroda „Anzeige“. Šiame skelbime siūloma dalyvauti konkurse, kurio dalyviai gali laimėti du bilietus į Leipcigą, jei teisingai atsakys į klausimą, susijusį su rėmėjo vykdomų skrydžių tarp Štutgarto ir Leipcigo miestų dažniu.

17. *Stuttgarter Wochenblatt* mano, kad atsižvelgiant į tai, jog abu nagrinėjamus straipsnius finansavo rėmėjai, jie laikytini straipsniais už atlygį, kaip tai suprantama pagal Regioninio spaudos įstatymo 10 straipsnį, todėl jais pažeidžiamas šis straipsnis, nes aiškiai nenurodytas jų reklaminis pobūdis.

18. Nagrinėdamas *Stuttgarter Wochenblatt* ieškinį pirmojoje instancijoje *Landgericht* patenkino jos prašymą ir uždraudė *RLvS* žurnale GOOD NEWS publikuoti ar leisti publikuoti straipsnius už atlygį be nuorodos „skelbimas“, kaip tai buvo padaryta minėtuose dviejuose 2009 m. liepos mėn. numerio straipsniuose, kurių išdėstymas ir koncepcija bendrai neatskleidžia jų reklaminio pobūdžio. *RLvS* dėl šio sprendimo pateikė apeliacinį skundą, tačiau jis buvo atmestas.

19. Kasaciniame skunde prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui *RLvS* nekeičia reikalavimų, susijusių su ieškinio atmetimu. Ji teigia, kad Regioninio spaudos įstatymo 10 punktas netaikytinas, nes juo pažeidžiama Sąjungos teisė.

20. *Bundesgerichtshof* klausia, ar neribotas Regioninio spaudos įstatymo 10 straipsnio, atsižvelgiant į Federalinio įstatymo kovai su nesąžininga konkurencija 4 straipsnio 11 punktą, taikymas atitinka Sąjungos teisę, ypač atsižvelgiant į Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva atliktą su nesąžininga įmonių komercine veikla vartotojų atžvilgiu susijusių taisyklių visišką suderinimą.

21. Kadangi pagrindinėje byloje abu ją nagrinėję teismai patenkino *Stuttgarter Wochenblatt* ieškinį remdamiesi Federalinio įstatymo kovai su nesąžininga konkurencija 4 straipsnio 11 punktu ir Regioninio spaudos įstatymo 10 straipsniu, *Bundesgerichtshof* pageidauja palikti neatsakytą klausimą, ar ginčijami straipsniai nepažeidė ir Federalinio įstatymo kovai su nesąžininga konkurencija 3 straipsnio 3 dalies, vertinamos kartu su šiame straipsnyje nurodyto priedo 11 punktu, ir 4 straipsnio 3 dalies, t. y. nuostatų, iš esmės atitinkančių Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos 5 straipsnio 5 dalį, aiškinamą kartu su šios direktyvos I priedo 11 punktu, ir šios direktyvos 7 straipsnio 2 dalį.

22. *Bundesgerichtshof* nurodo du tikslus, kurių siekiama Regioninio spaudos įstatymo 10 straipsniu, reglamentuojančiu ūkio subjektų elgesį rinkoje, kaip tai suprantama pagal Federalinio įstatymo kovai su nesąžininga konkurencija 4 straipsnio 11 punktą, ir kuriam beveik tapačios nuostatos yra beveik visuose su spauda ir žiniasklaida susijusiuose Vokietijos regioniniuose įstatymuose. Pirma, juo siekiama neleisti suklaidinti žurnalo skaitytojo, nes vartotojai dažnai yra ne tokie kritiški skaitydami redakcinių skilčių forma pateiktą reklaminę informaciją nei komercinius skelbimus, kuriuos galima atpažinti. Antra, pareiga atskirti reklamą nuo redakcinių skilčių turinio užtikrina spaudos objektyvumą ir neutralumą, užkirsdama kelią išorės poveikio spaudai pavojui, įskaitant ne verslo srities daromą poveikį. Šia spaudos ir žiniasklaidos teisėje įtvirtinta atskyrimo pareiga siekiama apsaugoti spaudos ir audiovizualinės informacijos priemonių objektyvumą ir neutralumą, nes tokios funkcijos negalima garantuoti vien nesąžiningos konkurencijos normose įtvirtintu draudimu pateikti reklamą redakcinėse skiltyse.

23. Tokiomis aplinkybėmis *Bundesgerichtshof* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikė Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar [Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos] 7 straipsnio 2 dalimi ir tos pačios direktyvos I priedo 11 punktu, kurie aiškinami kartu su šios direktyvos 4 straipsniu ir 3 straipsnio 5 dalimi, draudžiama taikyti nacionalinę nuostatą (šioje byloje Badeno-Viurtembergo federalinės žemės spaudos įstatymo (*Landespressegesetz Baden-Württemberg*) 10 straipsnis), kuria siekiama ne tik apsaugoti vartotojus nuo klaidinimo, bet ir garantuoti spaudos nepriklausomumą, ir, priešingai nei nustatyta Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos 7 straipsnio 2 dalyje ir jos I priedo 11 punkte, draudžiama už atlyginimą skelbti tekstą, kuriame nepateikiama nuoroda „skelbimas“, neatsižvelgiant į siekiamą tikslą, nebent straipsnio išdėstymas ir koncepcija atskleidžia jo reklaminį pobūdį?“

IV – Procesas Teisingumo Teisme

24. 2012 m. rugpjūčio 22 d. Teisingumo Teismui buvo pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą. Atsakovė pagrindinėje byloje, Vokietijos, Čekijos bei Lenkijos vyriausybės ir Komisija pateikė rašytines pastabas. 2012 m. birželio 12 d. posėdyje dalyvavo ieškovės, atsakovės pagrindinėje byloje, Vokietijos vyriausybės ir Komisijos atstovai.

V – Vertinimas

A – *Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos taikymo sritis*

25. Siekiant atsakyti pateiktą klausimą, pirmiausia reikia nustatyti, ar veikla, kuriai taikomi pagrindinėje byloje nagrinėjami teisės aktai ir kurią galima apibrėžti kaip straipsnių redagavimą už atlyginimą, yra komercinė veikla, kaip tai suprantama pagal Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos 2 straipsnio d punktą, todėl jai taikomos šioje direktyvoje įtvirtintos nuostatos.

26. Minėtame Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos 2 straipsnio d punkte nurodyta, kad „nesąžininga įmonių komercinė veikla vartotojų atžvilgiu“ yra „bet kuris prekybininko atliekamas veiksmas, neveikimas, elgesys arba pareiškimas, komercinis pranešimas, įskaitant reklamą ir prekybą, tiesiogiai susijęs su produkto pirkimo skatinimu, pardavimu arba tiekimu vartotojams“.

27. Regioninio spaudos įstatymo 10 straipsnyje nėra jokių nuorodų į kokią nors ūkinę ar komercinę veiklą nei kalbant apie paskelbimą užtikrinantį subjektą, nei apie skaitytoją. Įstatymo 10 straipsnis taikomas bet kokiems, t. y. komercinio ir nekomercinio pobūdžio, pranešimams.

28. Vis dėlto, vadovaujantis nusistovėjusia teismo praktika, Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva išsiskiria labai plačia materialine taikymo sritimi [4]. Remiantis šios direktyvos 6 konstatuojamosios dalies tekstu ir neprieštaraujant jos 8 konstatuojamosios dalies tikslui, „į šią taikymo sritį nepatenka tik nacionaliniai įstatymai dėl nesąžiningos komercinės veiklos, pažeidžiančios „tik“ [t. y. išimtinai,] [5] konkurentų ekonominius interesus arba susijusios tik su prekybininkų sandoriais“ [6].

29. Kitaip tariant, kad patektų į Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos taikymo sritį, ginčijamos nacionalinės teisės nuostatos tikslas turi būti vartotojų apsauga [7]. Tačiau, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, „Badeno-Viurtembergo regioninio spaudos įstatymo 10 straipsniu, kuriam beveik tapačios nuostatos yra beveik visuose su spauda ir žiniasklaida susijusiuose Vokietijos regioniniuose įstatymuose, reglamentuojamas ūkio subjektų elgesys rinkoje, kaip tai suprantama pagal Vokietijos federalinio įstatymo kovai su nesąžininga konkurencija 4 straipsnio 11 punktą. Juo siekiama dviejų vienodai svarbių tikslų: pirma, neleisti suklaidinti skaitytojo, nes vartotojai dažnai yra ne tokie kritiški skaitydami redakcinių skilčių forma pateiktą reklaminę informaciją nei komercinius skelbimus, kuriuos galima atpažinti <...>. Antra, pareiga atskirti reklamą nuo redakcinių skilčių turinio užtikrina spaudos objektyvumą ir neutralumą“ [8].

30. Taigi, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, Regioninio spaudos įstatymo 10 straipsniu siekiama dviejų tikslų, t. y. užtikrinti spaudos objektyvumą bei neutralumą ir apsaugoti vartotojus [9].

31. Vokietijos vyriausybė ginčija, kad 10 straipsniu ir Regioniniu spaudos įstatymu apskritai reguliuojama vartotojų apsauga. Ši vyriausybė rašytinėse pastabose nurodė ir 2013 m. birželio 12 d. posėdyje pakartojo, kad nors galiausiai Regioninio spaudos įstatymo 10 straipsnyje numatyta vartotojų apsauga, pareiga atskirti redakcinį ir reklaminį turinį kyla tik dėl „grįžtamojo poveikio“.

4 — Šiuo klausimu žr. 2010 m. sausio 14 d. Sprendimo *Plus Warenhandelsgesellschaft* (C-304/08, Rink. p. I-217) 39 punktą ir 2010 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Mediaprint Zeitungs-und Zeitschriftenverlag* (C-540/08, Rink. p. I-10909) 21 punktą.

5 — Šiuo klausimu žr. generalinės advokatės V. Trstenjak išvados minėtoje byloje *Mediaprint Zeitungs-und Zeitschriftenverlag* 47 punktą.

6 — Minėti sprendimai *Plus Warenhandelsgesellschaft* (39 punktas) ir *Mediaprint Zeitungs-und Zeitschriftenverlag* (21 punktas).

7 — Šiuo klausimu žr. generalinės advokatės V. Trstenjak išvados minėtoje byloje *Mediaprint Zeitungs-und Zeitschriftenverlag* 42 punktą.

8 — Prašymo priimti prejudicinį sprendimą 10 punktas.

9 — Ten pat, 14 punktas.

32. Vis dėlto reikia priminti, kad Teisingumo Teismas negali aiškinti nacionalinės teisės. Jis turi pateikti argumentus atsižvelgdamas į faktines ir teisines aplinkybes, kuriomis buvo iškeltas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo sprendime nurodytas prejudicinis klausimas [10]. Be to, dėl pačios Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos Teisingumo Teismas yra aiškiai priminęs, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, o ne Teisingumo Teismas turi „nustatyti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjama [nacionaline] nuostata iš tiesų siekiama vartotojų apsaugos tikslų, kad išsiaiškintų, ar tokia nuostata gali patekti į Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos taikymo sritį“ [11].

33. Todėl, atsižvelgdamas į tai, kad, *Bundesgerichtshof* teigimu, pagrindinėje byloje ginčijama teisės nuostata bent iš dalies siekiama apsaugoti vartotojus, manau, jog ji patenka į Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos taikymo sritį.

34. Vis dėlto, kaip esu pažymėjęs, Regioninio spaudos įstatymo 10 straipsnyje nėra jokių nuorodų į kokią nors ūkinę ar komercinę veiklą nei kalbant apie paskelbimą užtikrinantį subjektą, nei apie skaitytoją. Kadangi ji taikoma bet kokiems, t. y. komercinio ir nekomercinio pobūdžio, pranešimams, manau, kad reikia atskirti dvi situacijas.

35. Iš tiesų, kitaip nei Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos 7 straipsnio 2 dalyje, Regioninio spaudos įstatymo 10 straipsnyje nenumatyta, kad straipsniu turi būti siekiama komercinio tikslo arba kad juo vartotojas galėtų būti paskatintas priimti tokį sprendimą dėl sandorio, kaip jis suprantamas pagal minėtą direktyvos straipsnį. Be to, straipsniu nebūtinai turi būti reklamuojamas produktas, kitaip nei reikalaujama šios direktyvos I priedo 11 punkte, vertinant jį kartu su tos pačios direktyvos 5 straipsnio 5 dalimi.

36. Šiuo klausimu pritariu Komisijai, kuri pažymi, kad, remiantis Direktyvos 2005/29 3 straipsnio 1 dalimi, ji taikoma tik nesąžiningai įmonių komercinei veiklai vartotojų atžvilgiu, kaip ji apibrėžta šios direktyvos 5 straipsnyje. Tai reiškia, kad komercinė veikla pripažįstama nesąžininga tik jeigu ji iš esmės iškreipia arba gali iš esmės iškreipti vidutinio vartotojo, kurį produktas pasiekia arba kuriam yra skirtas, ekonominį elgesį siūlomo produkto atžvilgiu.

37. Kadangi Regioninio spaudos įstatymo 10 straipsnyje nenurodyta, kad straipsnis būtinai turi būti skelbiamas siekiant komercinio tikslo arba juo būtų galima paskatinti vartotoją priimti sprendimą dėl sandorio, kaip tai suprantama pagal direktyvos 5 straipsnį, jame numatytos faktinės aplinkybės ne visada patenka į direktyvos materialinę taikymo sritį. Taip nėra skelbiant, pavyzdžiui, politinių partijų, bendrojo intereso siekiančių asociacijų arba panašių organizacijų straipsnius, kuriais nesiekiama komercinio tikslo. Tokiais atvejais Direktyva 2005/29 netaikytina ir nacionalinis teisės aktų leidėjas nepraranda teisės imtis su jais susijusių veiksmų.

B – *Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva atlikto suderinimo apimtis*

38. Kaip teisingai nurodo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva buvo visiškai suderintos taisyklės, susijusios su komercine veikla. Vadovaujantis direktyvos 4 straipsniu, valstybės narės gali priimti tik direktyvoje nustatytas griežtesnes priemones, net jeigu jų tikslas būtų užtikrinti didesnę vartotojų apsaugą [12].

10 — Be kita ko, šiuo klausimu žr. 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *ASM Brescia* (C-347/06, Rink. p. I-5641) 28 punktą.

11 — 2011 m. gegužės 27 d. Teisingumo Teismo nutarties *Wamo* (C-288/10, Rink. p. I-5835) 28 punktas.

12 — Šiuo klausimu žr. 2009 m. balandžio 23 d. Sprendimo *VTB-VAB ir Galatea* (C-261/07 ir C-299/07, Rink. p. I-2949) 52 punktą; minėto Sprendimo *Plus Warenhandelsgesellschaft* 41 punktą ir minėto Sprendimo *Mediaprint Zeitungs-und Zeitschriftenverlag* 30 punktą.

39. Dėl Teisingumo Teismui pateiktoje byloje nagrinėjamos veiklos Sąjungos teisės aktų leidėjas yra nusprendęs, kad reklaminio reportažo negalima priskirti nesąžiningai veiklai, kaip tai suprantama pagal Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvą, jei sumokėjimas už tokį straipsnį yra aiškiai pažymėtas jo turinyje ar vaizdinėmis arba garsinėmis priemonėmis, kurias vartotojas galėtų aiškiai atpažinti[13]. Regioninio spaudos įstatymo 10 straipsnyje kiekvienas periodinio leidinio redaktorius, gaunantis arba prašantis atlyginimo už straipsnį (arba gavęs patikinimą dėl tokio atlyginimo), įpareigojamas aiškiai pažymėti šį straipsnį nuoroda „skelbimas“, išskyrus atvejus, kai straipsnio išdėstymas ir koncepcija ir taip leidžia atpažinti jo reklaminį pobūdį.

40. Iš šio palyginimo matyti, kad esant situacijai, kai Sąjungos teisės aktų leidėjas neįtvirtina specialios nuorodos, regioninėje Vokietijos teisės nuostatoje paprastai reikalaujama nurodyti būtent žodį „skelbimas“. Tai, kad tam tikrais atvejais, t. y. kai straipsnio išdėstymas ir koncepcija ir taip atskleidžia jo reklaminį pobūdį, šios nuorodos galima išvengti, nepaneigia aplinkybės, jog šia nuostata redaktoriaus veiksmai ribojami labiau ir kartu griežčiau nei Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvoje. Iš tiesų, vadovaujantis šios direktyvos I priedo 11 punktu, reklaminis reportažas gali būti pripažįstamas nesąžininga veikla tik jei už paskelbimą sumokėjęs prekybininkas aiškiai to nepažymėjo turinyje vaizdinėmis arba garsinėmis priemonėmis, kurias vartotojas galėtų aiškiai atpažinti. Manau, kad šis apribojimas atspindi tokią pačią situaciją, kokia numatyta Vokietijos regioninio spaudos įstatymo 10 straipsnyje.

41. Nemanau, jog tokius argumentus ir išvadą galėtų pakeisti aplinkybė, kad nagrinėjama priemone taip pat buvo siekiama užtikrinti spaudos objektyvumą ir neutralumą.

42. Teisingumo Teismas iš tiesų yra pripažinęs, kad spaudos pliuralizmas gali būti pripažintas privalomuoju pagrindu, kaip tai suprantama pagal SESV 36 straipsnį, dėl kurio galima apriboti laisvą prekių judėjimą[14]. Tačiau jis taip pat nusprendė, jog „net manant, kad pagrindinėje byloje aptariama nacionaline nuostata iš esmės siekiama išsaugoti spaudos [pliuralizmą] <...>, svarbu pastebėti, kad tarp [Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos] 6 ir 9 konstatuojamosiose dalyse bei 3 straipsnyje nustatytų nuo direktyvos taikymo srities nukrypti leidžiančių nuostatų nėra valstybių narių galimybės toliau taikyti ar nustatyti naujas priemones savo teritorijoje, kurių tikslas ar poveikis yra kvalifikuoti komercinę veiklą kaip nesąžiningą, siekiant išsaugoti spaudos [pliuralizmą]“[15].

43. Manau, kad tokią išvadą patvirtina ir tai, kad, įpareigodamas pateikti Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos I priedo 11 punkte neminimą privalomą nuorodą, nacionalinis teisės aktų leidėjas iš dalies pakeičia bet kuriomis aplinkybėmis nesąžininga laikomos veiklos sąrašą, o tai jam yra draudžiama. Iš tiesų pagal šios direktyvos 5 straipsnio 5 dalį I priede pateikiamą nesąžiningos veiklos sąrašą galima keisti tik peržiūrint pačią direktyvą. Kitaip tariant, pačioje direktyvoje valstybėms narėms aiškiai draudžiama vienašališkai papildyti jos I priede įtvirtintą sąrašą[16].

44. Taigi Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvą reikia aiškinti taip, kad ji prieštarauja tokiems nacionaliniams teisės aktams, kaip nagrinėjamieji pagrindinėje byloje, tiek, kiek jie taikytini straipsniams, kurie pripažįstami nesąžininga komercine praktika, kaip tai suprantama pagal Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos 5 straipsnį.

13 — Direktyvos 2005/29 I priedo 11 punktas.

14 — Šiuo klausimu žr. 1997 m. birželio 26 d. Sprendimo *Familiapress* (C-368/95, Rink. p. I-3689) 18 punktą.

15 — Žr. minėto Sprendimo *Mediaprint Zeitungs-und Zeitschriftenverlag* 26 punktą.

16 — Šiuo klausimu žr. generalinės advokatės V. Trstenjak išvados minėtoje byloje *Mediaprint Zeitungs-und Zeitschriftenverlag* 115 punktą.

C – *Direktyvos dėl nesąžiningos komercinės veiklos 3 straipsnio 5 dalies reikšmė*

45. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausime remiasi ir Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos 3 straipsnio 5 dalimi, pagal kurią „šešių [šešerių] metų laikotarpiu, prasidedančiu nuo 2007 m. birželio 12 d., valstybės narės šia direktyva suderintoje srityje gali toliau taikyti nacionalines nuostatas, kurios yra griežtesnės arba labiau norminančios nei ši direktyva ir kurios įgyvendina direktyvas su minimalaus suderinimo sąlygomis. Šios priemonės turi iš esmės užtikrinti, kad vartotojai yra tinkamai saugomi nuo nesąžiningos komercinės veiklos, ir būti proporcingos siekiamam tikslui <...>“.

46. Ar šis straipsnis, bent jau iki 2007 m. birželio 12 d., buvo taikytinas Regioninio spaudos įstatymo 10 straipsniui? Aš taip nemanau.

47. Kaip minėtoje byloje *Mediaprint Zeitungs-und Zeitschriftenverlag* pažymėjo generalinė advokatė V. Trstenjak, pagal Direktyvos 2005/29 3 straipsnio 5 dalį šios išimties taikymas apribotas tik toms nacionalinės teisės nuostatoms, „kurios buvo priimtos įgyvendinant direktyvas ir kuriose numatytos minimalaus suderinimo išlygos“ [17].

48. Šiuo klausimu posėdyje visos bylos šalys patvirtino, kad Regioniniu spaudos įstatymu nebuvo siekiama perkelti jokios direktyvos, todėl Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos 3 straipsnio 5 dalis netaikytina.

49. Papildomai norėčiau pažymėti, kad nors Regioniniu spaudos įstatymo nesiekiama perkelti Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos nuostatų, jis vis tiek yra susijęs su šios direktyvos I priedo 11 punkte reguliuojama sritimi, t. y. reklaminiais reportažais. Manau, kad šiai sričiai yra taikomas direktyva atliktas visiškas suderinimas, todėl ji ir dėl šios priežasties nepatenka į minėtos direktyvos 3 straipsnio 5 dalies taikymo sritį.

D – *Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos 3 straipsnio 8 dalies reikšmė*

50. Lenkijos vyriausybė savo pastabose nurodė galimybę pripažinti Regioninio spaudos įstatymo nuostatas taisyklėmis, kurias valstybės narės gali nustatyti specialistams pagal Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos 3 straipsnio 8 dalį, kad būtų palaikyti aukšti jų profesinio sąžiningumo standartai.

51. Atsakydamos į posėdyje teisėjos pranešėjos pateiktą su tuo susijusį klausimą, visos dalyvaujančios šalys pripažino, kad Direktyvos dėl nesąžiningos komercinės veiklos 3 straipsnio 8 dalis netaikytina žurnalistams. Pritariu, kad ginčijamos nuostatos negalima pripažinti specialiąja nuostata, kuria reglamentuojama reguliuojama profesija, kaip tai suprantama pagal direktyvos 2 straipsnio l punktą.

VI – Išvada

52. Atsižvelgdamas į visus išdėstytus argumentus, siūlau Teisingumo Teismui į *Bundesgerichtshof* pateiktą klausimą atsakyti taip:

2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu vidaus rinkoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 84/450/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 97/7/EB, 98/27/EB bei 2002/65/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 „Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva“) turi būti

17 — Šiuo klausimu ir direktyvų, kuriose įtvirtintos tokios minimalaus suderinimo nuostatos kaip Direktyvos 2005/29 3 straipsnio 5 dalyje, pavyzdžius žr. generalinės advokatės V. Trstenjak išvados minėtoje byloje *Mediaprint Zeitungs-und Zeitschriftenverlag* 64 punkte ir 44 išnašoje.

aiškinama taip, kad ja draudžiama tokia nacionalinės teisės nuostata, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, kurioje tiek, kiek ji taikytina straipsniams, kurie pripažįstami nesąžininga komercine praktika, kaip tai suprantama pagal Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos 5 straipsnį, įtvirtinama pareiga kiekvienam periodinio leidinio redaktoriui, gaunančiam ar prašančiam atlyginimo už straipsnį arba gavusiam patikinimą dėl tokio atlyginimo, aiškiai pažymėti tokį straipsnį nuoroda „skelbimas“, išskyrus atvejus, kai straipsnio išdėstymas ir koncepcija ir taip atskleidžia jo reklaminį pobūdį, ir kuria siekiama ne tik apsaugoti vartotojus, bet ir kitų tikslų.